

INTERPRETATIVNA RAZISKAVA IN NJENA UPORABA NA PEDAGOŠKEM PODROČJU

NINA KRMAC

Potrjeno/Accepted
12. 2. 2021

Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Koper, Slovenija

Objavljeno/Published
10. 6. 2022

CORRESPONDING AUTHOR/KORESPONDENČNI AVTOR
ljiljana963@gmail.com

Ključne besede:

interpretativna
raziskava, vzgoja in
izobraževanje,
raziskovalne paradigme,
kvantitativno
raziskovanje,
kvalitativno
raziskovanje

Keywords:

interpretive research,
education, research
paradigms, quantitative
research, qualitative
research

UDK/UDC:

303.4:37.012

Abstract/Izveček Prispevek se osredinja na opredelitev interpretativne raziskave, ki je v slovenskem prostoru slabo poznana. Tudi v svetu je neenotno definirana in pri več avtorjih različno klasificirana. Nekateri jo omenjajo kot način raziskovanja znotraj interpretativne paradigme, medtem ko jo drugi opredeljujejo kot vrsto raziskave oziroma način interpretacije podatkov, ki je mogoč tudi v okviru drugih paradigem. Pogosto je enačena tudi s kvalitativnim raziskovanjem. V prispevku sta tako predstavljena njena vloga in pomen pri raziskovanju, posebej pa je prikazana njena uporabnost na pedagoškem področju.

Interpretive Research and its Use in the Field of Pedagogy

The article focuses on the definition of interpretive research, which is relatively unfamiliar within Slovenia. Other parts of the world also lack a common definition, and various authors classify it differently. Some authors define it as a research method within the interpretive paradigm, whereas others describe it as a type of research or a way of interpreting data that can also be applied within other paradigms. It is often equated with qualitative research. The article presents its role and importance in research, with particular emphasis on its utility in the field of pedagogy.

DOI <https://doi.org/10.18690/rei.15.2.261-284.2022>

Besedilo / Text © 2022 Avtor(ji) / The Author(s)

To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons CC BY Priznanje avtorstva 4.0 Mednarodna.

Uporabnikom je dovoljeno tako nekomercialno kot tudi komercialno reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev in predelava avtorskega dela, pod pogojem, da navedejo avtorja izvirnega dela. (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

University of Maribor Press

Uvod

Na področju humanističnih in družboslovnih ved sta bili v preteklosti oblikovani dve paradigmi raziskovanja, in sicer kvantitativna ter kvalitativna (Creswell, 1998; Maarouf, 2019; Vogrinc, 2008). Kvantitativna paradigma temelji na pozitivizmu in postpozitivizmu, kvalitativna pa na naturalizmu, kritični teoriji in konstruktivizmu (Mažgon, 2008; Štemberger, 2015). Kvalitativna paradigma temelji tudi na interpretivizmu (Goldkuhl, 2012; Kivunja in Kuyini, 2017; Maarouf, 2019). V zadnjih dveh desetletjih se je oblikovala tretja raziskovalna paradigma kot sinteza obeh paradigem, in sicer paradigma mešanih metod (ang. mixed method research), ki temelji na pragmatizmu (Gunasekare, 2015; Hall, 2013; Johnson in Onwuegbuzie, 2004).

Ob prebiranju literature smo srečali različne klasifikacije, poimenovanja in nepoenotena oziroma nasprotujoča si mnenja o pomenu paradigme, interpretivizma in interpretativne raziskave. Če izvzamemo nasprotujoča si mnenja raziskovalcev, opazamo, da prvotna težava izhaja iz dojetanja paradigme. V literaturi namreč lahko zasledimo najmanj štiri različne pomen paradigme, in sicer: *kot svetovni nazor*, *kot epistemološka drža*, *kot skupna prepričanja v skupini raziskovalcev* in *kot vzorčni primeri raziskav*. Drugi pojem, paradigma *kot epistemološko stališče*, je najpogosteje uporabljen pojem v razpravah o metodologiji družboslovja (Hall, 2013; Morgan, 2007). Tretji pa je najbližje temu, kar Kuhn (1970) opredeljuje kot paradigmo. Morgan (2007) pri opisovanju paradigme mešanih metod izhaja iz razumevanja paradigme *kot skupna prepričanja v skupini raziskovalcev*, ker se ta nanaša na preučevanja premikov na področju metodologije družboslovja in širših učinkov teh sprememb na družboslovne raziskave na splošno.

Zaradi zgoraj omenjenih različnih klasifikacij, pogledov in opredeljevanj že v uvodnem delu prispevka jasno izpostavljamo svoje stališče do razumevanja paradigme in interpretativne raziskave, ki je predmet našega raziskovanja. Pri opredeljevanju kvalitativne raziskovalne paradigme izhajamo – tako kot Morgan (2007) in Kuhn (1970) – iz razumevanja paradigme *kot skupno prepričanje v skupini raziskovalcev*, saj ta paradigma v okviru delitve kvalitativna, kvantitativna in paradigma mešanih metod temelji na uporabljeni metodologiji in učinkov uporabljene metodologije na raziskave. Pri proučevanju interpretivizma pa izhajamo iz razumevanja paradigme kot svetovnega nazora. Torej najširša različica paradigme, ki obravnava poglede na svet ali vseobsegajoče načine doživljanja in razmišljanja o svetu, vključno s prepričanja o morali, vrednotah in estetiki.

Glede na slednje razumemo interpretativno raziskavo, ki po svojih značilnostih vključuje metodologijo, značilno za kvalitativno raziskovalno paradigmo, kot vrsto raziskave znotraj kvalitativne raziskovalne paradigme. Obenem pa ji s filozofskega vidika (paradigma *kot svetovni nazor*) mesto najdemo znotraj interpretivizma. Poudarjamo, da jo pri prebiranju literature lahko zasledimo tudi znotraj konstruktivizma, naturalizma, fenomenologije in hermenevtike, saj več avtorjev (Kivunja in Kuyini, 2017; Morgan, 2007; Patel, 2015) enači interpretivizem s konstruktivizmom ali pa, kot pravi Vogrinc (2008), so za interpretivizem uporabljena tudi druga imena, kot so naturalistična, fenomenološka in hermenevtična paradigma.

Teoretsko ozadje in raziskovalni načrt

V slovenskem prostoru se je kvalitativno raziskovanje začelo razvijati in uporabljati v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Prvi, ki so uporabljali kvalitativno metodologijo, so bili Stritih (1977), Mesec (1998) in Adam (1980). V preteklosti se je v okviru kvalitativnega raziskovanja večinoma pisalo le o akcijskem raziskovanju. Zanj se je namreč pedagoška stroka začela intenzivneje zanimati konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let (Cencič, 1992). Kot pravi tudi Vogrinc (2008), je v slovenskem jeziku objavljenih zelo malo teoretičnih del o kvalitativnem raziskovanju. V devetdesetih letih in dalje zasledimo posamezne prispevke: Sagadin (1991, 1993, 2001), Mužič (1994), Mažgon (2000, 2001, 2006). Te velja poudariti pri kvalitativnem raziskovanju.

Kot posledica zgoraj zapisnega je v Sloveniji o interpretativni raziskavi napisanega zelo malo oziroma skoraj nič, zato smo več o tem lahko izvedeli le iz tujih virov. Glede na slednje je zaradi lažjega razumevanja in prepletanja pojmov v prvem delu prispevka predstavljen interpretivizem s filozofskega vidika. Ta je za nazornejši prikaz primerjan s pozitivizmom in pragmatizmom. Bralec, v nadaljevanju, v prispevku poleg opredelitve interpretativne raziskave spozna tudi njeno strukturo ter uporabo na pedagoškem področju.

Poleg omenjene raziskave smo ocenili nujnost razlage paradigem in raziskav v kvalitativnem raziskovanju zaradi pogosto prisotnih različnih terminoloških opredelitev in neskladnosti.

Raziskovanje je temeljilo na študiji tuje literature. Uvodoma smo iskali vire, s katerimi smo želeli dodobra razumeti poimenovanja paradigem ter razmerje in

odnos med njimi, nato smo nadaljevali s poglobljenim raziskovanjem interpretivizma in na koncu smo se usmerili na iskanje virov, ki bi najbolj opisali interpretativno raziskavo, njen odnos z drugimi raziskavami v kvalitativnem raziskovanju in njeno uporabo na pedagoškem področju. Celotno raziskovanje je zaradi nepoenotnih mnenj in različnih klasifikacij raziskav in paradigem med raziskovalci zahtevalo več časa, kot je bilo pričakovano, in sicer sta zbiranje in proučitev virov potekala nekaj več kot leto dni. Zaradi obsežnosti gradiva smo v začetku raziskovanja gradivo delno analizirali tudi s pomočjo računalniškega programa Atlas. Ta nam je izluščil glavne kode (besedne zveze) preučevanega gradiva in te so nam predstavljale vodilo za interpretacijo preučevanega gradiva. Podatke, pridobljene s pomočjo literature, smo opisno obdelali, izhajajoč iz zastavljenih ciljev raziskovanja.

Ti so bili naslednji:

- Ugotoviti razumevanje raziskovalnih paradigem med raziskovalci in odnos med paradigami ter opraviti primerjavo med njimi.
- Opraviti primerjavo med vrstami raziskav v kvalitativnem raziskovanju.
- Predstaviti glavne značilnosti interpretativne raziskave in njeno uporabnost na pedagoškem področju.

Raziskovalne paradigme

Vsako raziskovanje ima svoje ontološke, epistemološke in metodološke značilnosti. To potrjuje tudi Terre Blanche in Durrheim (1999), ki pravita, da je raziskovalna paradigma vseobsegajoč sistem medsebojno povezanih praks in razmišljanja, ki opredeljujejo naravo raziskovanja po treh dimenzijah (ontologija, epistemologija, metodologija). Pri tem se ontologija nanaša na vejo filozofije, ki se ukvarja z artikulacijo narave in strukture sveta (Wand in Weber, 1993), epistemologija pa na vejo filozofije, ki preučuje naravo znanja in postopek, s katerim znanje pridobimo in validiramo (Gall, Gall in Borg, 2003). Sledi še metodologija, ki se uporablja za navajanje raziskovalne zasnove, tehnik raziskovanja, pristopov in postopkov, uporabljenih v raziskavah (Keeves, 1997). Po mnenju Lincolna in Gube (1985) raziskovalna paradigma obsega še en dodaten element, in sicer aksiologijo.

Slednja obravnava etična vprašanja, ki jih je treba upoštevati pri načrtovanju raziskovalnega problema (Finnis, 1980). Zajema določitev, vrednotenje in razumevanje konceptov pravilnega in napačnega vedenja, povezanega z raziskavo. Vključuje, kakšno vrednost bomo pripisali različnim vidikom raziskave, udeležencem, podatkom in bralcem, ki jim bomo poročali o rezultatih raziskave (Kivunja in Kuyini, 2017).

Najbolj opazne razlike med paradigami se v glavnem kažejo predvsem med zagovorniki oziroma pripadniki določene vrste metodologije, tj. kvalitativne, kvantitativne ali sinteze obeh. Znanstveniki na podlagi teh prepričanj razvrščajo paradigme v ločene kategorije. Gephart (1999 v Hussain, 2015) je paradigme razvrstil v tri filozofsko ločene kategorije, to so pozitivizem, interpretivizem in kritična teorija. Ta razdelitev je pri avtorjih tudi najpogosteje uporabljena (Pham, 2018; Rehman in Alharthi, 2016; Willis, 1942). Nekateri avtorji namesto kritične teorije omenjajo kritični postmodernizem, a je o njem le malo zapisanega, saj se večinoma v enakem kontekstu omenja kritična teorija. Zagovornikom kritične teorije ni pomembno zgolj razložiti ali razumeti družbe, temveč jo tudi spremeniti (Patton, 2002). Ta paradigma je kritična tako do interpretativnih kot do pozitivističnih pogledov pri raziskovanju, saj se jim zdi, da so zapleteni v ideologijo, ki nima interesa za spreminjanje sveta in tudi ne emancipacijskega cilja (Scott in Usher, 2000). Kivunja in Kuyini (2017) pravita, da je interpretivizem včasih imenovan tudi konstruktivizem, in sicer zato, ker je njegovo ključno načelo to, da je realnost družbeno konstruirana. Tudi Mažgon (2006) namesto interpretivizma kot četrto paradigmo omenja konstruktivizem. K omenjenim paradigmam je bil konec 19. stoletja dodan tudi pragmatizem (Goldkuhl, 2012), ki temelji na predlogu, da bi morali raziskovalci uporabiti filozofski in/ali metodološki pristop. Ta naj bi najbolje ustrežal določenemu raziskovalnemu problemu, ki se preiskuje (Kaushik in Walsh, 2019).

Interpretivizem v odnosu s pozitivizmom in pragmatizmom

Kvalitativno raziskovanje ima svoje korenine v antropologiji, filozofiji in sociologiji. V začetku 20. stoletja je po zaslugi socialnih antropologov pridobilo bolj dodelano obliko, čeprav je bilo mogoče kvalitativno raziskovanje v nestrukturirani obliki zaslediti že bistveno prej (Introduction to Qualitative Research, 2020).

Kvantitativno raziskovanje pa je s pozitivizmom vplivalo na družboslovno znanost skozi devetnajsto stoletje in polovico 20. stoletja. Pozitivizem je vztrajal na objektivnosti, nevtralnosti in sledil naravoslovni znanosti ter temeljil na testiranju teorije in hipotez (Comte, 1856). Comte (prav tam) je kot začetnik pozitivizma menil, da bi tudi v družboslovju morali uporabljati statistične metode, ki so značilne za naravoslovno znanost. Takemu mišljenju je sledil tudi Durkheim (1964) in v času »spora okoli pozitivizma« predlagal, da se družbena dejstva preverja s pozitivističnega vidika, torej objektivno, na tak način, da je situacije mogoče testirati. Temu pogledu je nasprotovalo več avtorjev, kar je privedlo v sedemdesetih letih do spora (Maarouf, 2019). T. i. »spor okoli pozitivizma« se je začel oktobra leta 1961, ko je v Tübingenu potekal kongres Nemške družbe za sociologijo (Mažgon, 2008; Vogrinc, 2008). Več desetletij – vse do poznega 20. stoletja – je potekala t. i. »vojna paradigem« zaradi primernosti in ustreznosti uporabe določene paradigme (Taylor in Medina, 2013). V osemdesetih letih 20. stoletja je vsaka skupina raziskovalcev trdila, da je njihov pristop boljši. Nekateri med njimi so bili t. i. »puristi«, ki so zagotavljali, da kvantitativnega in kvalitativnega pristopa ni mogoče kombinirati zaradi kvantitativno-kvalitativnih paradigmatičnih razlik, kar je poznano kot »teza o nezdržljivosti« (Maarouf, 2019). Do leta 1960 je kvalitativno raziskovanje enakomerno rastlo. Nato pa je prišlo do porasta uporabe kvalitativnega pristopa v raziskavah (Introduction to Qualitative Research, 2020). V ospredju pomena kvalitativnega raziskovanja je bil Weber (1978), ki je poudarjal, da je socialno življenje subjektivno ter da bi bilo pri raziskovanju treba razumeti, čemu dajejo ljudje pomen in kako razumejo sebe, svoja dejanja in socialno življenje nasploh. Tako je Weber razvil interpretacijsko sociologijo. Teoretični pristop – in z njo povezana raziskovalna metodologija – sloni na nemški besedi »*verstehen*«, ki pomeni »razumeti« in predstavlja proces oziroma način interpretiranja. Uporabljati interpretacijsko sociologijo, pomeni poskušati razumeti družbene pojave z vidika udeležencev in ugotavljati obnašanja posameznika (Crossman, 2019; Milton, 2007). Temu interpretacijskemu pristopu so sledili tudi George Herbert Meas s teorijo simbolični interakcionizem, Harold Garfinkel z etnometodologijo ter Edmund Husserl in Alfred Schutz s fenomenologijo (Milton, 2007).

Paradigmatska vojna ni predstavljala težave le zagovornikom kvantitativne in kvalitativne metodologije, ampak tudi raziskovalcem, ki so se pri raziskovanju posluževali obeh metodologij (Hall, 2013). V devetdesetih letih so mnogi raziskovalci »tezo o nezdržljivosti« zavrnil in začeli nov pristop, ki je temeljil na možnosti uporabe kvalitativne in kvantitativne metodologije. Tako se je kot tretja paradigma oblikovala raziskovalna paradigma mešanih metod (razumevanje paradigme kot skupna prepričanja v skupini raziskovalcev), ki s filozofskega vidika po mnenju več avtorjev (Goldkuhl, 2012; Hall, 2013; Wicks in Freeman, 1998) temelji na pragmatizmu (razumevanje paradigme *kot svetovni nazor*) (Maarouf, 2019). Kot je v svojem delu izpostavila tudi Mažgon (2008, str. 13), so raziskovalci praktiki sprejeli bolj pragmatično stališče, in sicer »[...] da predmet raziskovanja določa metodo in ne obratno«. Tako se je to obdobje nasprotij med kvantitativnim in kvalitativnim pristopom v drugi polovici 20. stoletja končalo. Raziskovalci so spoznali, da ni raziskovalne paradigme, ki je superiorna nad drugimi, temveč ima vsaka svoj specifični namen za pridobitev novih znanstvenih spoznanj (Taylor in Medina, 2013).

Za boljše razumevanje razlik med paradigmi v zaključku poglavja predstavljamo preglednico, ki kaže razlike med pozitivizmom, interpretivizmom in pragmatizmom. Kot je razvidno iz preglednice 1, interpretivizem temelji na predpostavki, da družbena resničnost ni singularna ali objektivna, temveč je oblikovana na podlagi človekovih izkušenj in družbenega konteksta. To pa je v nasprotju s pozitivizmom, ki temelji na pomembnosti objektivnosti in poudarja pomen resnice. Pragmatizem zavrača pozitivistično predstavo, da lahko z raziskavami odkrivamo resnico v svetu, ker ima vsak posameznik svojo edinstveno interpretacijo resničnosti, ki se neprestano spreminja (Kivunja in Kuyini, 2017; Morgan, 2007).

Interpretivisti izhajajo iz predpostavke, da je najbolje raziskovati v svojem družbenozgodovinskem kontekstu in uskladiti s subjektivnimi interpretacijami različnih udeležencev (Punch, 2005). Glede na postavko ontologije in epistemologije je postavka metodologije naturalistična, to pomeni, da bo raziskovalec podatke zbiral z nestrukturiranimi intervjuji, besedilnimi sporočili in nestrukturiranim opazovanjem. Uravnotežena aksiologija predvideva, da bodo rezultati raziskave odražali vrednote raziskovalca in poskušali predstaviti uravnoteženo poročilo o ugotovitvah (Kivunja in Kuyini, 2017).

Preglednica 1: Pozitivizem, interpretivizem in pragmatizem (povzeto po Chalmers, Manley in Wasserman, 2005; Kaushik in Walsh, 2019; Kivunja in Kuyini, 2017; Mažgon, 2008; Punch, 2005)

Veje filozofije	Pozitivizem	Interpretivizem	Pragmatizem
Epistemologija	Pomembna objektivnost in iskanje resnice.	Družbena resničnost je oblikovana na podlagi človekovih izkušenj in družbenega konteksta.	Znanje temelji vedno na izkušnjah.
Ontologija	Naivni realizem.	Raziskovanje v svojem družbenozgodovinskem kontekstu in usklajevanje s subjektivnimi interpretacijami različnih udeležencev.	Ni enotne resničnosti in vsak posameznik ima svojo, edinstveno interpretacijo resničnosti.
Metodologija	Eksperimentalno-manipulativna. Preverjanje hipotez. Kvantitativna metodologija.	Naturalistična. Postavitev raziskovalnih vprašanj. Kvalitativna metodologija.	Kombinacija kvantitativne in kvalitativne metodologije.
Aksiologija	Usmerjanja v prikaz uporabnosti in zanesljivosti raziskave ter posplošljivosti ugotovitev. Raziskovalec je samostojen in nevtralen ter ohranja objektivno držo.	Odražanje vrednot raziskovalca in uravnoteženo poročilo. Pomembna je raziskovalčeva intuicija. Subjektivna stališča.	Izvajanje raziskav, ki koristijo ljudem. Vrednote imajo veliko vlogo pri razlagi rezultatov, pri čemer raziskovalec zavzema tako objektivna kot subjektivna stališča.

Raziskave, ki izhajajo iz pozitivistične paradigme, temeljijo na deduktivnem pristopu, oblikovanju hipotez in njihovem testiranju s pomočjo izračunov in matematičnih enačb. Cilj takih raziskav je pojasniti in izdelati napovedi na podlagi merljivih rezultatov. Raziskave, ki izhajajo iz interpretivizma, pa temeljijo na induktivnem pristopu, oblikovanju raziskovalnih vprašanj ter raziskovanju in interpretiranju določenega družbenega pojava z različnih zornih kotov. Pragmatizem je običajno povezan z abduktivnim sklepanjem, ki se pomika naprej in nazaj med dedukcijo in indukcijo. Na ta način je raziskovalec aktivno vključen v ustvarjanje podatkov in teorij (Goldkuhl 2012; Morgan 2007). Obenem pragmatiki trdijo, da uporaba kvantitativne in kvalitativne metodologije znotraj ene raziskave prinaša zanesljivejše in bolj poglobljene rezultate (Blaikie, 2009).

Glede na uporabljeno metodologijo je glavni pomen pozitivistov prikazati uporabne in zanesljive podatke, ki jih je mogoče posplošiti, interpretivisti pri pisanju poročila upoštevajo svoje vrednote in intuicijo, pragmatisti pa zavzemajo tako objektivna kot subjektivna stališča. V prvi vrsti jim je pomembno, da glede na problem in namen raziskovanja uporabijo določen raziskovalni pristop (Kaushik in Walsh, 2019; Kivunja in Kuyini, 2017).

Razumevanje opisanih paradigem je bistveno pripomoglo k umestitvi in razumevanju posebnosti interpretativne raziskave, ki je predmet našega raziskovanja.

Struktura interpretativne raziskave

V okviru kvalitativne raziskovalne paradigme ni nujno, da uporabimo interpretativni pristop. Uporaba pristopa je odvisna od temeljnih filozofskih predpostavk (raziskovalna paradigma *kot svetovni nazor*) ter od izbranega raziskovalnega načrta (Myers, 1997). Raziskovalni načrt pove, kateri podatki bodo zbrani in analizirani ter kdaj in kako. Dejansko je raziskovalni načrt struktura, ki tesno povezuje med seboj vse elemente raziskave (Akhtar, 2016). Čeprav raziskovalnega načrta izrecno ne bi smeli povezovati z določeno paradigmo, obstajajo raziskovalni načrti, ki so izrazito povezani s kvalitativno raziskovalno paradigmo: to velja npr. za etnografsko, fenomenološko in narativno raziskavo (Makombe, 2017). K raziskovalnim načrtom kvalitativne raziskovalne paradigme umeščamo tudi interpretativno raziskavo. Na podlagi raziskovalnih načrtov so se znotraj kvalitativne raziskovalne paradigme izoblikovale raziskave, kot so etnografska raziskava, narativna raziskava, fenomenološka in nenazadnje tudi interpretativna raziskava.

Za boljše razumevanje posebnosti interpretativne raziskave velja predstaviti ključne razlike med vrstami raziskav. Pri opisu raziskav smo izhajali iz Creswella (2006), ki v kvalitativnem raziskovanju navaja naslednje raziskave: narativna raziskava, fenomenološka raziskava, etnografska raziskava, utemeljena teorija in študija primera. V okviru naše primerjave smo vključili le narativno, fenomenološko in etnografsko raziskavo, ker smo ocenili, da so te raziskave ključne za prikaz posebnosti in odločitve pri izbiri interpretativne raziskave.

Vsaka izmed omenjenih raziskav (Preglednica 2) izraža svojo specifičnost. Narativna raziskava je osredinjena na raziskovanje življenja enega posameznika ali nekaj posameznikov. Z narativno raziskavo želimo predvsem povezati zgodbe posameznika in ugotoviti, kako te vplivajo na večje življenjske vplive (Myers, 1997).

Pri fenomenološki raziskavi nas ne zanima toliko življenje posameznika, ampak predvsem razumevanje bistva izkušnje, ki jo je več posameznikov skupaj delilo (Creswell, 2006). Podobno je tudi interpretativna raziskava osredinjena na razumevanje izkušenj in občutkov ter videnja sveta skozi percepcijo udeležencev raziskave.

Preglednica 2: Vrste raziskav v kvalitativnem raziskovanju (Cao Thanh in Thi Le Thanh, 2015; Creswell, 2006; Erciyas, 2020; Myers, 2001).

Vrste raziskav	Narativna raziskava	Fenomenološka raziskava	Etnografska raziskava	Interpretativna raziskava
Cilj raziskovanja	Raziskati življenje posameznika.	Razumevanje bistva izkušnje.	Opis in interpretacija določene kulture.	Videnje sveta skozi percepcijo in izkušnje udeležencev raziskave.
Sodelujoči v raziskavi	Študija na enem ali nekaj posameznikov.	Preučevanje več posameznikov, ki so si delili izkušnje.	Preučevanje skupine, ki deli isto kulturo.	Interpretacija enega ali več posameznikov.
Raziskovalni problem	Potreba po pripovedovanju zgodb posameznikovih izkušenj.	Potreba po opisovanju bistva doživetega pojava (fenomena).	Opis in interpretacije skupnih vzorcev preučevane skupine.	Interpretacija pomena pojava, dogodka ali vloge posameznika/-ov.
Izvor	Črpanje iz antropologije, literature, zgodovine, psihologije in sociologije	Črpanje iz filozofije, psihologije in edukacije.	Črpanje iz antropologije in sociologije.	Črpanje iz filozofije in sociologije.
Zbiranje podatkov	Intervjuji in dokumenti.	Poglobljeni intervjuji in fokusni intervjuji.	Predvsem opazovanje in intervjuji.	Prvotno intervjuji, fokusni intervjuji v manjši meri tudi opazovanje in dokumenti.
Obdelava podatkov	Analiziranje zgodb in razvijanje tem, pogosto s pomočjo kronologije.	Analiziranje pomembnih trditev in pojava (fenomena) na podlagi opisovanja.	Analiziranje podatkov na podlagi opisovanja kulture.	Ponavljajoča analiza (hermenevtični krog), ki temelji na interpretaciji.

Je pa za interpretativno raziskavo značilno, da je v raziskavo vključen tudi le en posameznik, kot je to značilno za narativni pristop (Cao Thanh in Thi Le Thanh, 2015). Etnografska raziskava pa temelji na opisu in interpretaciji posebej določene kulture.

Etnografi za raziskovanje določene kulture uporabljajo predvsem opazovanje in nestandardizirane intervjuje. Nestandardiziranih intervjujev se poslužujejo tudi vse druge raziskave. Pri tem narativna raziskava uporablja tudi dokumente za zbiranje podatkov (Creswell, 2006). Fenomenološka in interpretativna raziskava za zbiranje podatkov izpeljeta tudi fokusne intervjuje. Interpretativna raziskava pa poleg intervjujev v manjši meri zbira podatke tudi z opazovanjem in dokumenti. Pri obdelavi podatkov narativna raziskava temelji na analiziranju zgodb s pomočjo kronologije in etnografska raziskava na deskripciji kulture (Myers, 2001). Tudi fenomenološka raziskava temelji na deskripciji, in sicer na deskripciji pojava (fenomena) s poudarkom, da je pri fenomenologiji ključna naloga opisovanje samega doživljanja, ki naj ne vključuje raziskovalčevih prepričanj in interpretacij (Kordeš, 2008), to pa je v nasprotju z interpretativno raziskavo. Ta namreč temelji na interpretaciji podatkov in razlagi, ki vključuje znanje in izkušnje raziskovalca. Dobljeni podatki pa so obdelani s pomočjo hermenevtičnega kroga. Kot je razvidno, se interpretativna raziskava s svojimi značilnostmi najbolj približuje fenomenološki, to pa predvsem zaradi tega, ker obe raziskujeta izkušnje posameznikov. Ključna razlika med njima je analiza podatkov. Sicer se razlike med njima kažejo tudi v številu vključenih in uporabi tehnik raziskovanja, kot je že omenjeno. Več o posebnostih interpretativne raziskave je napisano v nadaljevanju.

Cilji raziskovanja

Interpretativna raziskava si prizadeva, da bi se tako rekoč »spustili v glavo predmetov oziroma oseb, ki jih preučujemo«, da razumemo in razlagamo, kaj subjekt razmišlja ali kakšen pomen ima raziskovalna vsebina. Četudi raziskava temelji na interpretaciji in ne na opisovanju, poskušamo v prvi vrsti razumeti stališče opazovane osebe, ne pa opazovalčevega vidika (Kivunja in Kuyini, 2017). To pomeni, da je za interpretativno raziskavo značilno, da raziskovalec interpretira dobljene podatke na osnovi njegovega znanja in izkušenj, ne pa na osnovi njegovih osebnih prepričanj. Iz tega sledi, da je predmet raziskovanja raziskovalcu dobro poznan, torej ima s tega področja predhodno znanje in izkušnje. Raziskovalec ima pri tem lahko kritično vlogo in je lahko tudi del družbenega pojava, ki je raziskovan. V tem primeru je pomembno, da je vloga raziskovalca pri analizi podatkov definirana. Je pa vloga raziskovalca kot soudeleženca manj pogosta (Patterson in Williams, 2002).

Raziskovalci si v okviru raziskovanja postavljajo raziskovalna vprašanja, s pomočjo katerih želijo uresničiti zastavljene cilje. Po mnenju Decrop (2006) so cilji raziskovanja oblikovani tako, da ne omogočajo napovedovanja glede na preučevani pojav oziroma je stopnja napovedovanja nizka. Tudi interes raziskovalca ni v napovedovanju, ampak predvsem v iskanju specifičnega, edinstvenega, posebnega, torej nečesa, kar odstopa od normalnosti.

Tehnike raziskovanja

Omenjene tehnike interpretativne raziskave prinašajo globlje odgovore in boljši vpogled v življenje, pogled in izkušnje osebe, ki je del raziskave.

S pomočjo teh tehnik ne izvemo le, kaj si določena oseba misli, temveč tudi, zakaj si tako misli. Za interpretativno raziskavo je značilen bolj sodelovalen pristop z udeleženci raziskave, saj sprejema več stališč različnih posameznikov iz različnih skupin. Pri izbiri tehnike je raziskovalcem pomembno, da jim omogoča, da poglobljeno razumejo odnos človeka do okolja in vlogo, ki jo imajo ljudje pri ustvarjanju njihovega družbenega okolja (McQueen, 2002). Raziskovalci želijo zajeti različne perspektive in raziskovalni problem raziskati z različnih zornih kotov (Al Riyami, 2015). V osnovi so najbolj v uporabi nestandardizirani intervjuji, sledi nestandardizirano opazovanje in najmanj se poslužujemo dokumentov (Interpretive research, 2020).

Zbiranje in obdelava podatkov

Interpretativna raziskava uporablja teoretično strategijo vzorčenja. To pomeni, da raziskovalec sam izbere udeležence raziskave glede na pregled literature in proučevanega pojava. Nizko število vključenih je tako za interpretativno raziskavo sprejemljivo in ustrezno (Interpretive research, 2020). Okvirno naj bi za poglobljeno raziskovanje interpretativne raziskave lahko vključili dvajset oseb, da bi pridobili poglobljen vpogled v zastavljena raziskovalna vprašanja ter bili hkrati kot raziskovalci sposobni zmožnosti vodenja in izpeljave podrobne analize (Patterson in Williams, 2002).

Zbiranje in analiza podatkov lahko pri tej raziskavi potekata istočasno in iterativno. Raziskovalec lahko na primer opravi intervju in ga kodira, preden nadaljuje z naslednjim intervjujem. Sprotna analiza pomaga raziskovalcu odpraviti morebitne pomanjkljivosti v načrtu raziskovanja in intervju prilagoditi tako, da bolje zajame pojavni interes.

Raziskovalec lahko celo spremeni svoje prvotno raziskovalno vprašanje, če ugotovi, da njegova prvotna raziskovalna vprašanja verjetno ne bodo prinesla novih ali koristnih spoznanj. Raziskovalec je prisoten pri vseh korakih raziskovanja in zbiranja podatkov. Sam raziskovalni pristop znotraj interpretacijske raziskave spodbuja konstruktivno kritiko udeležencev v raziskavi. Udeleženci v raziskavi tako lahko dobijo vlogo soraziskovalca, ki predlaga izboljšave tudi v procesu raziskovalnega postopka (Elliott in Timulak, 2005).

Interpretativna raziskava pri zbiranju podatkov zahteva veliko gradiva, posledično pa je pri analiziranju potrebnega veliko časa za njeno kakovostno izpeljavo. Pri sami analizi podatkov moramo biti fleksibilni (prav tam, 2005). Tako je za interpretativno raziskavo značilna predvsem uporaba analize hermenevtičnega kroga.

Analiza z uporabo hermenevtičnega kroga vključuje ponavljajoče se pregledovanje ter analiziranje delov in celotnega besedila. Pri analizi upoštevamo soodvisnost pomena delov in celote, ki jo tvorijo. Postopek pregledovanja in analize dobljenih podatkov vključuje ponavljajočo analizo ter se neprestano pomika od celote k delom in nazaj k celoti (Grondin, 2017). Kot pravi tudi Mažgon (2006), pa analiza z uporabo hermenevtičnega kroga od interpreta zahteva oblikovanje predhodnega razumevanja.

Pomanjkljivosti raziskave

V prispevku je bila predstavljena predvsem uporabnost interpretativne raziskave. Sama raziskava pa ima tudi svoje pomanjkljivosti. Interpretativna raziskava se je po mnenju Taylor in Medina (2013) preveč izognila znanstvenim postopkom preverjanja raziskovalnega problema. Tako ugotovitev posledično tudi ni mogoče posploševati. Hkrati pa sta avtorja mnenja, da če je raziskava izpeljana kakovostno, je njene ugotovitve mogoče prenesti tudi na drugo statistično množico oziroma ciljno skupino ter so lahko pridobljene ugotovitve v veliko pomoč učiteljem.

Kot glavno pomanjkljivost je treba izpostaviti, da interpretativna raziskava nima političnega in ideološkega učinka o znanju in družbeni resničnosti (Mack, 2010 v Taylor in Medina, 2013).

Slabost in omejitev interpretativne raziskave je lahko premalo podatkov, ki lahko privedejo do napačnih ali prezgodnjih ugotovitev, preveč podatkov pa raziskovalec morda ne bo učinkovito obdelal.

Gre za dolgotrajno raziskavo, ki zahteva dobro usposobljene raziskovalce, ki so sposobni videti in interpretirati zapleten družbeni pojav s perspektive udeležencev ter uskladiti različne perspektive teh udeležencev, ne da bi v svoje sklepne ugotovitve vnašali osebne pristranskosti ali predsodke (Bhattacharjee, 2019).

Prispevek zaključujemo z merili veljavnosti, ki so bila ne glede na kvalitativni pristop in pomembnost vloge raziskovalca oblikovana tudi za interpretativno raziskavo. Guba (1981) je oblikoval štiri merila za preverjanje zanesljivosti, ki se jih uporabi ob zaključku opravljene raziskave. Ta merila so zanesljivost (ang. dependability), verodostojnost (ang. credibility), potrdljivost (ang. confirmability) in prenosljivost (ang. transferability). Ta merila opisujejo tudi Kivunja in Kuyini (2017) in Bhattacharjee (2019) in navajajo naslednje:

- Pri zanesljivosti ugotavljamo, v kolikšni meri so podatki konsistentni in trdni. Raziskava je zanesljiva, če dva raziskovalca raziskujeta isti pojav z enakim nizom podatkov in prideta do enakih zaključkov. Raziskava je verodostojna tudi, ko raziskovalec raziskuje isti ali podoben pojav v različnih obdobjih in pride do podobnih zaključkov
- Merilo verodostojnosti šteje raziskavo za verodostojno, če bralci ugotovijo, da so njeni sklepi resnični. Verodostojnost interpretativnih raziskav je mogoče doseči z zagotavljanjem dokazov o obsežnem raziskovalčevem raziskovanju na terenu, s prikazom triangulacije podatkov med raziskovalnimi subjekti ali tehnikami zbiranja podatkov ter z vzdrževanjem natančnega upravljanja podatkov in analitičnih postopkov, kot so dobesečno prepisovanje intervjujev, natančni zapisi intervjujev ter jasne opombe o teoretičnih in metodoloških odločitvah.
- Merilo potrdljivosti se nanaša na to, v kolikšni meri lahko ugotovitve, navedene v interpretativni raziskavi, udeleženci te raziskave potrdijo. Če se udeleženci študije na splošno strinjajo z ugotovitvami raziskovalca o pojavu, ki ga zanima (udeleženci pregledajo raziskovalni prispevek ali poročilo), potem lahko ugotovitve štejemo za potrdljive. Prevladujoči cilj tega merila je zagotoviti, da je pristranskost raziskovalca čim bolj zmanjšana ali po možnosti odpravljena.
- Merilo prenosljivosti. Prenosljivost v interpretativnih raziskavah se nanaša na to, v kolikšni meri lahko ugotovitve posplošimo na druge ciljne skupine.

- Raziskovalec mora zagotoviti bogate, podrobne opise konteksta raziskovanja in temeljito opisati strukture, predpostavke in procese, razkrite iz podatkov, tako da lahko bralci neodvisno presodijo, ali in v kolikšni meri so poročane ugotovitve prenosljive na drug, podoben primer problema raziskovanja.

Uporaba interpretativne raziskave na pedagoškem področju

Na pedagoškem področju je interpretativni pristop eden izmed glavnih pristopov, zato si interpretativna raziskava na tem področju zasluži posebno mesto.

Da je interpretativni pristop na pedagoškem področju pomemben in pogosto prisoten, menijo tudi različni avtorji, kot so Terhart (1982), Lodico, Spaulding in Voegtler (2006) ter Al Riyami (2015).

Več raziskav na pedagoškem področju (Alvermann in Mallozzi, 2010; Everington, 2013; Peter-Koop in Wollring 2001; Tobin, 2000), ki je za izhodišče raziskovanja uporabilo interpretativno raziskavo, je še dodatno potrdilo njeno ustreznost in pomembnost rabe v pedagogiki.

Glede na to, da so tako med študenti kot učitelji, raziskovalci in praktiki pogosta raziskovalna dela, ki temeljijo na opazovanjih v razredih, intervjujih učiteljev in/ali staršev ter analizi dokumentov, pisnih izdelkov ali risb učencev, bi bila v teh primerih interpretativna raziskava zelo primerna. Kot pravi Welch (1998, v Reiners, 2012, str. 3): »S tem, ko nekaj razumemo, smo v to vpleteni, in s tem, ko smo v nekaj vpleteni, to razumemo.« To velja predvsem v primerih, ko je učitelj raziskovalec sam. Pri vseh temah raziskovanja, ko raziskujemo, kako določena oseba razlaga interakcije, ki jih ima z drugimi osebami, je uporaba interpretativne raziskave primerna. O pomenu interpretativne raziskave na pedagoškem področju, še posebej o njeni rabi v razredu ter v sodelovanju z učitelji in študenti, si je mogoče prebrati v prispevku *Interpretative Classroom Research in Teacher Education* (Jungwirth, Steinbring, Voigt, Wollring, 2020). V prispevku je posebej poudarjena tudi vloga učitelja kot soraziskovalca.

Zato je pomembna predaja vsebine interpretativne raziskave študentom, praktikom in raziskovalcem. S predajo vsebine bodo, na primer študentje, sposobni prepoznati ustreznost njene rabe glede na raziskovalni problem. Prav tako je lahko v pomoč tudi raziskovalcem in praktikom pri opravljanju njihovega dela. Posledično se bo njena raba povečala.

V tujini že poučujejo predmete, ki so namenjeni poznavanju interpretativne raziskave na pedagoškem področju. Eden izmed teh je predmet Interpretativni pristopi v pedagoških raziskavah. V okviru tega predmeta študentje na magistrskem študijskem programu Magisterij edukacijskih ved (ang. Master of Educational Studies) spoznajo razlike v konceptualizaciji »razumevanja« in »razlage«, hermenevitično tradicijo in anglosaksonsko filozofijo, odkrijejo, kje lahko zasledijo interpretativne raziskave v izobraževanju ter nenazadnje pridobijo znanje o načinih interpretiranja besedil oziroma o tem, kateri elementi sodijo k interpretaciji (KU LEUVEN, 2020). Če te vsebine še niso vključene, jih je smiselno vključiti v predmete pedagoškega raziskovanja kot vrsto kvalitativne raziskave.

Marsikatera raziskava je lahko bila izpeljana po načelih interpretativne raziskave, vendar v delih kot taka ni bila definirana. Primer take raziskave je, recimo, delo Kreiner in Hollensbe (2009) z naslovom *Balancing Borders and Bridges: Negotiating the Work-Home Interface Via Boundary Work Tactics*.

Prispevek zaključujemo z nekaj primeri oziroma priporočili, kje bi bila upravičena in priporočljiva uporaba interpretativne raziskave.

1. Študent je v okviru praktičnega usposabljanja že pridobil določeno mnenje o sodelovanju staršev in učiteljev na šoli, na kateri je opravljal praktično usposabljanje. Pred raziskovanjem je tudi izhajal iz predpostavke, da je interakcijo na določeni šoli mogoče izboljšati, če tako od učiteljev kot od staršev izvemo, kakšno interakcijo imajo med seboj. Študentovo raziskovanje bo temeljilo na analizi razlag interakcij, ki jih imajo učitelji s starši in starši z učitelji, razlago interakcij pa bo pridobil na podlagi intervjujev tako z učitelji kot s starši ter z opazovanjem roditeljskih sestankov in govorilnih ur.
2. Učitelj ali bodoči učitelj kot raziskovalec raziskuje, kako določeni učitelji razumejo sebe kot učitelja in čemu dajejo pri poučevanju pomen, kakšne občutke doživljajo pri poučevanju in kako doživljajo spremembe šolskega sistema, ki so jih skozi čas doživeli. Namen raziskovalca je odkriti poglede in doživljanja učiteljev pri opravljanju svojega poklica. Za interpretativno raziskavo je značilno, da želimo pridobiti čim več različnih pogledov, zato se za tako tematiko predlaga dodatna vključitev vzgojiteljev, učiteljev osnovnih in srednjih šol ter visokošolskih učiteljev.

3. Problem raziskovanja, ki vključuje proučevanje otrok s posebnimi potrebami. Take interpretativne raziskave vključujejo opazovanje otrok v razredu in intervjuvanje njihovih staršev ter učiteljev, ki te otroke poučujejo. Veliko interpretativnih raziskav, opravljenih na pedagoškem področju, je vključevalo otroke s posebnimi potrebami. Več o teh raziskavah si lahko preberete v prispevku avtorjev Alvermann in Mallozzi (2010). Kot primer lahko izpostavimo učence z diskalkulijo, ki še niso prejeli odločbe o usmerjanju otroka s posebnimi potrebami oziroma so v postopku pridobivanja odločbe. Z raziskavo lahko raziščemo poglede učiteljev, svetovalnih delavcev in staršev o postopku pridobivanja odločbe.
4. Interpretativna raziskava je lahko v veliko pomoč pri reševanju konfliktnih situacij v razredu ali s starši oziroma učitelji. Kot smo spoznali, se interpretativna raziskava osredinja na interpretacijo določene situacije oziroma družbenega pojava s strani več deležnikov, kar pomeni, da lahko otroci s čustveno-vedenjskimi težavami, njihovi starši ter učitelj predstavijo vsak svoj pogled na situacijo oziroma problem. Interpretativna raziskava je lahko v takih situacijah pri iskanju in interpretiranju različnih pogledov ali konfliktov tudi del mediacije. Pri interpretativni raziskavi z uporabo in s prepletanjem različnih raziskovalnih tehnik stremimo k vključevanju različnih deležnikov znotraj enega raziskovalnega problema.

Sklep

Pri izbiri vrste raziskave je prva naloga raziskovalca razumeti in biti sposoben eksplicitno razložiti filozofske predpostavke, ki podpirajo njegovo izbiro. Zato smo v prispevku uvodoma opredelili interpretivizem in prikazali, v kakšen odnosu je s pozitivizmom in pragmatizmom. V prispevku smo pojasnili, glede na proučevano literaturo v slovenskem prostoru, da interpretativno raziskavo opredeljujemo kot raziskavo znotraj kvalitativne raziskovalne paradigme (razumevanje paradigme *kot skupna prepričanja v skupini raziskovalcev*). Pri razumevanju paradigme *kot svetovni nazor* pa jo umeščamo k interpretivizmu. Opisana raziskava raziskovalcu ponuja svobodo in fleksibilnost pri raziskovanju, kar pomeni, da lahko med raziskovanjem tako cilje kot tudi raziskovalna vprašanja spreminjamo in sam potek raziskave tudi večkrat ponovimo, če ocenimo, da bomo pridobili globlje in bolj zanesljive podatke.

Iz tega izhaja, da mora biti raziskovalec neposredno prisoten pri vseh korakih raziskovanja in pridobivanja podatkov. Odnos, ki ga vzpostavi raziskovalec z udeleženci raziskave, je tesen, pri čemer lahko tudi udeleženci postanejo soraziskovalci. Na podlagi prispevka smo lahko spoznali, da je interpretativne raziskava s svojimi značilnostmi najbolj podobna fenomenološki raziskavi, ker obe raziskujeta, kako ljudje opredeljujejo sebe in situacije, v katerih živijo. Se pa razlike med njima kažejo predvsem pri obdelavi dobljenih podatkov. Interpretativna raziskava ne temelji na opisovanju dobljenih podatkov, ampak temelji na interpretiranju, ki lahko vključuje raziskovalčevo znanje in izkušnje, ne pa osebnih predsodkov.

Pri čemer poudarjamo, da mora imeti raziskovalec o predmetu raziskovanja predhodno znanje in izkušnje. Raziskovalec je namreč lahko tudi del raziskovalnega problema, torej soudeleženec, to pa še dodatno poveča prisotnost raziskovalčevega pogleda. Vloga raziskovalca kot soudeleženca je sicer manj pogosta.

S prebiranjem tujih virov še vedno lahko opazimo, da se interpretativne raziskave pogosteje preusmerijo v kategorijo »alternativnih«, saj akademski prostor kvalitativne metodologije vidi kot konceptualno šibkejše od tradicionalnega kvantitativnega/pozitivističnega pristopa, zato imajo pogosto le pomožno vlogo v zaključnih delih študentov. Opažamo, da se podobno dogaja tudi v Sloveniji, zato interpretativne raziskave tudi ni bilo mogoče zaslediti, kar je predstavljalo težavo pri pridobivanju informacij o sami raziskavi. V prispevku smo interpretativno raziskavo natančneje opredelili, da bi lahko bila v raziskovalnih delih tudi navedena.

Dodatno smo na podlagi iskanja literature o interpretativni raziskavi potrdili mnenje Vogrinca (2008) glede pomanjkanja teoretičnih prispevkov o kvalitativnem raziskovanju. Obenem pa smo ugotovili, da bi bilo treba v slovenskem prostoru poenotiti izraze in natančneje definirati odnos med pojmi, kot so *paradigma*, *raziskava*, *pristop* in *raziskovalni načrt*. Primanjkuje torej več razprav med raziskovalci in objav prispevkov o pomenu in odnosu omenjenih pojmov.

Prispevek zaključujemo s temeljno ugotovitvijo o interpretativni raziskavi. Slednja nam pokaže, da ni enega samega pravega odgovora in ene resnice, to pa pomeni, da je kakovost izpeljane raziskave odvisna od tega, kako poglobljeno bo raziskovalec prikazal proučevani raziskovalni problem. Cilj interpretativne raziskave je tako razložiti subjektivne razloge in pomene, ki stojijo za družbenimi dejavnostmi, in sicer z vidika udeležencev in raziskovane situacije.

Summary

To facilitate an understanding of the topic, the introductory part of the article presents the interpretive paradigm, and it subsequently focuses on interpretive research. The article not only provides the reader with a definition of interpretive research but also analyses its structure and use in the field of pedagogy.

The central figure of the interpretive paradigm was Weber (1978), who stressed that social life was subjective and that researchers should understand what is important to people and how they understand themselves, their actions and social life in general. Thus, Weber developed interpretive sociology.

This interpretive approach was followed by George Herbert Meas and his theory of symbolic interactionism, Harold Garfinkel who developed ethnomethodology, and Edmund Husserl and Alfred Schutz, who conceived phenomenology (Milton, 2007).

Interpretive research allows researchers to see the world through the perception and experience of the research participants (Cao Thanh and Thi Le Thanh, 2015). To gain the best possible insight into and understanding of the individual, interpretive research accepts and seeks different perspectives, is open to change and iterative use, and seeks new techniques of data collection. It constantly promotes participatory and integrated research and extends beyond the deductive and the inductive approach (Willis, 1942). As interpreters, researchers look for research techniques that allow them to thoroughly understand the relationship of humans to the environment, as well as the role that people play in creating their social environment (McQueen, 2002).

The interpretive approach strives to “get in the head of the subjects or people that are being researched”, to understand and explain how the subject thinks or how important the research topic is. We therefore always strive to understand the point of view of the observed subject and not the perspective of the observer (Kivunja and Kuyini, 2017).

In this type of research, the data collection and analysis can be carried out simultaneously and iteratively. Researchers can even change their initial research questions if they realize that these will probably not lead to new or useful findings (Elliott and Timulak, 2005). Researchers seek to cover different perspectives and approach the research problem from different points of view (Al Riyami, 2015). Interpretive research is particularly known for its use of the hermeneutic circle (Grondin, 2017).

Interpretive research also has some shortcomings. According to Taylor and Medina (2013), interpretive research excessively avoided scientific procedures aimed at evaluating the research problem. Consequently, its findings cannot be generalized. The main shortcoming they highlight is that interpretive research does not have a political or ideological effect with regard to knowledge and social reality (Mack, 2010 in Taylor and Medina, 2013). The quality of research can be evaluated with the trustworthiness criteria that were developed by Guba (1981). These criteria are dependability, credibility, confirmability, and transferability.

In pedagogy the interpretive approach is one of the most important approaches. Many authors, such as Terhart (1982), Lodico, Spaulding and Voegtle (2006), and Al Riyami (2015), believe that the interpretive approach in the field of pedagogy is important and very common.

Given that students, teachers and professionals often carry out studies that are based on in-class observation, interviews with teachers and/or parents, and on the analysis of documents, interpretive research is a very appropriate method for this field. Jungwirth, Steinbring, Voigt and Wollring (2020) also highlight the importance of the teacher's research and cooperation through the use of interpretive research.

We failed to find any examples of interpretive research carried out in Slovenia, which made it difficult to obtain information about it. We obtained the data about interpretive research from foreign sources. With the article, we defined interpretive research in greater detail in order to allow researchers to include it in their studies. The goal of interpretive research is to explain the subjective reasons and meaning that can lie behind social activities from the point of view of the participants and the research situation.

Literatura

- Adam, F. (1980). *Kvalitativna metodologija in akcijsko raziskovanje v sociologiji*. Doktorska disertacija. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet.
- Akhtar, I. (2016). *Research design*. Research in Social Science: Interdisciplinary Perspectives, 68–84. Pridobljeno s https://www.researchgate.net/publication/308915548_Research_Design (Dostopno 23. 11. 2020.)
- Al Riyami, T. (2015). Main Approaches to Educational Research. *International Journal of Innovation and Research in Educational Sciences*, 2(5), 2349–5219.
- Alvermann, D. E., in Mallozzi, C. A. (2010). Interpretive research. V A. McGill-Franzen in R. L. Allington (ur.), *Handbook of Reading Disability Research* (str. 488–498). New York: Routledge.

- Bhattacharjee, A. (2019). *Social Science Research: Principles, Methods, and Practices*. Pridobljeno s <https://courses.lumenlearning.com/atd-herkimer-researchmethodsforsocialscience/chapter/chapter-12-interpretive-research/> (Dostopno 13. 2. 2020.)
- Blaikie, N. (2009). *Designing social research*. Cambridge: Polity Press.
- Cao Thanh, N., Thi Le Thanh, T. (2015). The Interconnection Between Interpretivist Paradigm and Qualitative Methods in Education. *American Journal of Educational Science*, 1(2), 24–27.
- Cencič, M. (1992). Učitelj raziskovalec in predlogi za uspešno komuniciranje in vedenje učitelja raziskovalca. V F. Žagar (ur.), *Kaj bočemo in kaj zmoremo: zbornik s posveta o problemih in perspektivah izobraževanja učiteljev*, str. 108–112. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Chalmers, D. J., Manley, D., in Wasserman, R. (2005). *Metametaphysics: New Essays on the Foundations of Ontology*. Pridobljeno s <http://bespalovseminar.narod.ru/literature/MetaX2.pdf> (Dostopno 15. 3. 2020.)
- Comte, A. (1856). *A general view of positivism*. London: Smith Elder & Co.
- Creswell, J. W. (1998). *Qualitative inquiry and research design: choosing among five traditions*. London: Sage.
- Creswell, J. W. (2006). *Five Qualitative Approaches to Inquiry*. Pridobljeno s <http://williamwolff.org/wp-content/uploads/2011/01/creswell-chapter4-5approaches.pdf> (Dostopno 15. 10. 2020.)
- Crossman, A. (2019). *How to Understand Interpretive Sociology*. Pridobljeno s <https://www.thoughtco.com/interpretive-sociology-3026366> (Dostopno 17. 3. 2020.)
- Decrop, A. (2006). *Vacation decision making*. Wallingford: CABI publishing.
- Durkheim, E. (1964). *The Rules of Sociological Method*. New York, The Free Press.
- Elliott, R., in Timulak, L. (2005). *Descriptive and interpretive approaches to qualitative research*, 11, 147–159.
- Erciyas, E. (2020). Paradigms of Inquiry in the Qualitative Research. *European Scientific Journal*, 16(7), 188–200.
- Everington, J. (2013). The Interpretive Approach and Bridging the “Theory-Practice Gap”: Action Research with Student Teachers of Religious Education in England. *Religion & Education*, 40(1), 90–106.
- Finnis, J. (1980). *Natural Law and Natural Rights*. Oxford: Clarendon Press.
- Gall, M. D., Gall, J. P., in Borg, W. R. (2003). *Educational research: An introduction (7th Ed.)*. Boston, MA: Pearson.
- Goldkuhl, G. (2012). Pragmatism vs interpretivism in qualitative information systems research. *European Journal of Information Systems*, 21(2), 135–146.
- Grondin, J. (2017). The Hermeneutical Circle. V N. Keane and C. Lawn (ur.), *A Companion to Hermeneutics* (str. 299–305. Oxford: Blackwell.
- Guba, E. G. (1981). Criteria for assessing the trustworthiness of naturalistic inquiries. *Educational Communication and Technology Journal*, 29(1981), 75–91.
- Gunasekare, T. (2015). Mixed Research Method as the Third Research Paradigm: A Literature Review. *International Journal of Science and Research*, 4(8), 361–367.
- Hall, R. (2013). *Mixed Methods: In search of a paradigm*. Pridobljeno s https://www.researchgate.net/publication/259045135_Mixed_Methods_In_search_of_a_paradigm (Dostopno 10. 10. 2020.)
- Hussain, M. A. (2015). In the Labyrinth of Research: Critiquing Research Studies Conducted in Contrasting Paradigms. *Journal of Language Teaching and Research*, 6(5), 956–962.
- Interpretive research*. (2020). Pridobljeno s <https://usq.pressbooks.pub/socialscienceresearch/chapter/chapter-12-interpretive-research/> (Dostopno 20. 10. 2020.)
- Introduction to Qualitative Research. (2020). Pridobljeno s https://www.blackwellpublishing.com/content/BPL/Images/Content_store/Sample_chapter/9780632052844/001-025%5B1%5D.pdf (Dostopno 15. 10. 2020.)
- Johnson, R. B., in Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed methods research: a paradigm whose time has to come. *Educational Researcher* 33(14), 14–26.

- Jungwirth, H., Steinbring, H., Voigt, J., in Wollring, B. (2020). *Interpretative classroom research in teacher education* (str. 49–56). Pridobljeno s <http://webdoc.sub.gwdg.de/ebook/e/gdm/19-96/jungwirth.pdf> (Dostopno 30. 3. 2020.)
- Kaushik, V., in Walsh, A. C. (2019). Pragmatism as a Research Paradigm and Its Implications for Social Work Research. *Social sciences*, 8(9), 255.
- Keeves, J. P. (1997). *Educational research methodology and measurement*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kivunja, C., in Kuyini, A. B. (2017). Understanding and Applying Research Paradigms in Educational Contexts. *International Journal of Higher Education*, 6(5), 26–41.
- Kordeš, U. (2008). Fenomenološko raziskovanje v psihoterapiji. *Kairos*, 2(3–4), 9–12.
- Kreiner, G. E., in Hollensbe, E. C. (2009). Balancing Borders and Bridges: Negotiating the Work-Home Interface Via Boundary Work Tactics. *Academy of Management Journal*, 25(4), 704–730.
- KU LEUVEN (2020). Interpretative Approaches in Educational Research. Pridobljeno s https://onderwijsaanbod.kuleuven.be/syllabi/e/P0T32AE.htm#activetab=doelstellingen_idp1624608&bl=all (Dostopno 15. 1. 2020.)
- Kuhn, T.S. (1970). *The Structure of Scientific Revolutions*. Chicago: University of Chicago.
- Lincoln, Y. S., Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Thousand Oaks: Sage.
- Lodico, M. G., Spaulding, T. D., Voegtle, K. H. (2006). *Methods in Educational Research*. Pridobljeno s http://stikespanritahusada.ac.id/wpcontent/uploads/2017/04/Marguerite_G._Lodico_De_an_T._Spaulding_KatherinBookFi.pdf (Dostopno 15. 1. 2020.)
- Maarouf, H. (2019). Pragmatism as a Supportive Paradigm for the Mixed Research Approach: Conceptualizing the Ontological, Epistemological, and Axiological Stances of Pragmatism. *International Business Research* 12(9), 1–12.
- Makombe, G. (2017). An Expose of the Relationship between Paradigm, Method and Design in Research. *The Qualitative Report*, 22(12), 3363–3382.
- Mažgon, J. (2000). Akcijsko raziskovanje kot alternativna tradicionalnemu empiričnemu pedagoškemu raziskovanju ali kot njegova nadgradnja: magistrsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.
- Mažgon, J. (2001). Utemeljevanje akcijskega raziskovanja na kritiki tradicionalne metodologije in postavkah 'spora okoli pozitivizma. *Sodobna pedagogika*, 2, 36–48.
- Mažgon, J. (2006). Ali paradigmatiki relativizem lahko preseže dihotomijo med kvalitativno in kvantitativno paradigmo v raziskovanju? *Sodobna pedagogika*, 2, 94–106.
- Mažgon, J. (2008). *Razvoj akcijskega raziskovanja na temeljnih postavkah kvalitativne metodologije*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.
- McQueen, M. (2002). *Language and power in profit/nonprofit relationships: A grounded theory of inter-sectoral collaboration*. Pridobljeno s http://au.geocities.com/dr_meryl_mcqueen/phd/mcqueench3.htm (Dostopno 15. 12. 2019.)
- Mesec, B. (1998). Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Milton, D. L. (2007). *Sociological Theory: An Introduction to Interpretivism*. Pridobljeno s <https://kar.kent.ac.uk/62742/1/Interpretivism%202007.pdf> (Dostopno 10. 11. 2019.)
- Morgan, D. L. (2007). Paradigms lost and pragmatism regained. Methodological implications of combining qualitative and quantitative methods. *Journal of Mixed Methods Research*, 1, 48–76.
- Mužič, V. (1994). Atributi kvalitativne in kvantitativne paradigme pedagoškega raziskovanja. *Sodobna pedagogika*, 1–2, 39–51.
- Myers, M. D. (1997). Qualitative Research in Information Systems. *MIS Quarterly*, 21(2), 241–242.
- Myers, M. D. (2001). Myers, M., in Klein, H. K. (2001). *A classification scheme for interpretive research in information systems*. Pridobljeno s https://www.researchgate.net/publication/2857924-8_A_classification_scheme_for_interpretive_research_in_information_systems (Dostopno 15. 10. 2020.)

- Patel, S. (2015). *The research paradigm – methodology, epistemology and ontology – explained in simple language*. Pridobljeno s <http://salmapatel.co.uk/academia/the-research-paradigm-methodology-epistemology-and-ontology-explained-in-simple-language/> (Dostopno 9. 10. 2020.)
- Patterson, M. E., in Williams, D. R. (2002). *Collecting and Analyzing Qualitative Data: Hermeneutic Principles, Methods, and Case Examples*. Champaign, Illinois: Sagamore publishing.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. 3rd Ed. California: Sage publication.
- Peter-Koop, A., in Wollring, B. (2001). *Student Teacher Participation in Interpretative Classroom Research Projects*. Pridobljeno s https://www.researchgate.net/publication/237528143_Student_Teacher_Participation_in_Interpretative_Classroom_Research_Projects (Dostopno 5. 11. 2019.)
- Pham, L. (2018). *A Review of key paradigms: positivism, interpretivism and critical inquiry*. Pridobljeno s https://www.researchgate.net/publication/324486854_A_Review_of_key_paradigms_positivism_interpretivism_and_critical_inquiry (Dostopno 6. 11. 2019.)
- Punch, K. (2005). *Introduction to Social Research: Quantitative and Qualitative Approaches*. London: Sage.
- Rehman, A., in Alharthi, K. (2016). An Introduction to Research Paradigms. *International Journal of Educational Investigations*, 3(8), 51–59.
- Reiners, M. G. (2012). Understanding the Differences between Husserl's (Descriptive) and Heidegger's (Interpretive) Phenomenological Research. *Nursing & Care*, 1(5). Pridobljeno s https://www.researchgate.net/publication/271099372_Understanding_the_Differences_between_Husserl's_Descriptive_and_Heidegger's_Interpretive_Phenomenological_Research (Dostopno 10. 11. 2019.)
- Sagadin, J. (1991). Kvalitativno empirično pedagoško raziskovanje. *Sodobna pedagogika*, 7–8, 345–355.
- Sagadin, J. (1993). Kvalitativna analiza podatkov pri študiji primera. *Sodobna pedagogika*, 3–4, 115–123.
- Sagadin, J. (2001). Pregledno o kvalitativnem empiričnem pedagoškem raziskovanju. *Sodobna pedagogika*, 2, 10–25.
- Scott, D., in Usher, R. (2010). *Researching Education (2nd Ed.)*. London, England: Continuum.
- Stritih, B., idr. (1977). *Prostovoljno preventivno in socialnoterapevsko delo z otroki – Rakitna: akcijskoraziskovalna naloga – socialnoterapevska kolonija*. Sociološke raziskave v zdravstvu. Ljubljana: Inštitut za sociologijo in filozofijo.
- Štemberger, T. (2015) Paradigme v pedagoškem raziskovanju. V Grušovnik, Tomaž (ur.). *Obzorja učenja: vzgojno-izobraževalne perspektive* (str. 131–145). Koper: Univerza na Primorskem, Znanstvenoraziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales.
- Taylor, P. C., in Medina, M. N. D. (2013). Educational research paradigms: From positivism to multiparadigmatic. *International Journal of Meaning Centred Education*. Pridobljeno s: https://www.researchgate.net/publication/264196558_Educational_research_paradigms_From_positivism_to_multiparadigmatic (Dostopno 10. 11. 2019.)
- Terhart, E. (1982). Interpretative approaches in educational research: A consideration of some theoretical issues — with particular reference to recent developments in West Germany. *Cambridge Journal Of Education*, 12, 141–160.
- Terre Blanche, M., in Durrheim, K. (1999). Histories of the present: Social science research in context. V M. Terre Blanche, K. Durrheim (ur.), *Research in practice: Applied methods for the social sciences* (str. 1–16). Cape Town: University of Cape Town Press.
- Tobin, K. (2000). Interpretive research in science education. V A. E. Kelly, R. Lesh (ur.), *Handbook of research design in mathematics and science education* (str. 487–512). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Vogrinc, J. (2008). *Kvalitativno raziskovanje na pedagoškem področju*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani.
- Wand, Y., in Weber, R. (1993). On the ontological expressiveness of information systems analysis and design grammars. *Information Systems Journal*, 3, 217–237.
- Weber, M. (1978). *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*. Berkeley, CA: University of California Press.

- Wicks, A. C., in Freeman, R. E. (1998) Organization studies and the new pragmatism: Positivism, anti-positivism, and the search for ethics, *Organization Science*, 9(2), 123–140.
- Willis, J. (1942). *Foundations of qualitative research: interpretive and critical approaches*. London: Sage.

Avtorica:

Dr. Nina Krmac

Višja predavateljica, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Cankarjeva 5, 6000 Koper, Slovenija, e-pošta: nina.krmac@pef.upr.si

Senior Lecture, University of Primorska, Faculty of Education, Cankarjeva 5 6000 Koper, Slovenia, e-mail: nina.krmac@pef.upr.si